

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΣΤ'.

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἰκαστ. ἔτους καὶ εἶναι ἰτησία. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 35.

2 Ὀκτωβρίου 1888

Αἱ ἠνωμέναι πολιτείαι τῆς ἀμερικῆς καὶ ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Τῇ δὲ 22 Νοεμβρίου τοῦ 1827 τὰ ἐπόμενα σχετικὰ πρὸ τὴν Ἑλλάδα παρουσιάζονται ἐν τῷ τοῦ προέδρου Ἰωάννου Quincy Adams ὑπομνήματι πρὸς τὴν Δίαιταν. «Ἐκ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τούτου (τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας Νικολάου) ἐπειδειχέντος πρὸς τοὺς δεινοπαθοῦντας Ἕλληνας καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος ἐν ᾧ ἅλλαι τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων συμπράττουσι μετ' αὐτοῦ ὁ φίλος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι οὗτοι θ' ἀνακουφισθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἀνισοτάτου τῶν ἀγώνων ὃν ὑπέστησαν γενναϊότατα ἐπὶ χρόνον μακρόν, ὅτι θέλουσιν ἀπολαύσει τῶν εὐεργετημάτων τῆς αὐτοδιοικήσεως, ὃν ἀπέβησαν ἀξιώτατοι διὰ τῶν δεινῶν ὅσα ἔπαθον ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῶν θὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ τῶν ἐλευθερίων ἐκείνων θεσμῶν, ὃν ἡ χώρα αὐτῶν παρίσχε τὰ πρωϊαίτατα παραδείγματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἅτινα ἀνέδειξαν ἀξίαν μνήμης ἀθανάτου τὴν γῆν ὑπὲρ ἧς καὶ πάλιν τώρα ἔχυσαν ἀφειδῶς τὸ αἷμά των. Αἱ δὲ συμπάθειαι, ἃς ὁ λαὸς καὶ ἡ κυβέρνησις τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν θερμοτάτως ἐπέδειξαν πρὸς τὸν ἀγῶνά των, ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως αὐτῶν ἐν ἐπιστολῇ εὐχαριστηρίῳ ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐπιφανοῦς Κυβερνήτου των, ἧς μετὰφρασις ἀνακοινοῦται νῦν εἰς τὴν Δίαιταν τὴν ἀντιπροσωπεύουσιν τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἀπηυθύνετο ἡ ἀπότισις τοῦ φόρου τούτου τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ εἰς ὃ ὠφείλετο αὕτη δικαίως.»

Ἐν τῇ μνημονευομένῃ ἐπιστολῇ ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Καποδίστριας ἔγραφε τὰ ἑξῆς: «Ὁ πρόεδρος τῆς γενικῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως τοῦ ἔθνους μου διεβίβασε ταύτην τὴν στιγμὴν πρὸς με ἐπιστολήν, ἀπευθυνομένην πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα, ἐν ἣ ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης, ὃν ἡ ἐλευθερία διαγωγή

τοῦ ἀμερικανικοῦ ἔθνους ἐπλήρωσε τὸ ἔθνος οὐ προϊστάται. Θεωρῶ δ' ἐμαυτὸν ἐξαιρέτως εὐτυχῇ ἐκλεχθεὶς ὡς ὄργανον τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης καὶ παρακαλῶ τὸν Θεόν, τὸν προστάτην τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ μοι παράσχῃ ἐν τῷ μέλλοντι ἄλλας εὐκαιρίας πρὸς ἐνδειξὴν τῶν ἀμοιβαίων αἰσθημάτων τῶν δύο ἐθνῶν, εἰς τὸ ἕτερον τῶν ὁποίων ἀνήκω, καὶ νὰ προσφέρω εἰς τὸ ἄλλο τὰ αἰσθήματα τοῦ θαυμασμοῦ μου καὶ τὴν ἐνδειξὴν τῶν εὐχαριστιῶν μου.»

Ἡ δὲ ἀνακοίνωσις αὕτη ἐγκλείει ἐπιστολὴν τοῦ προέδρου τῆς τρίτης ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως, ἀπευθυνομένην εἰς τὸν πρόεδρον τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐν ἣ ἀπαντᾶται τὸ ἑξῆς χωρίον: «Ὁ νέος κόσμος, ἐκτείνων χεῖρα βοηθὸν πρὸς τὸν παλαιὸν καὶ ἐνθαρρύνων αὐτὸν ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν περιβάλλει αὐτὸν διὰ νέας δόξης καὶ τιμᾶς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ἑλλάς, κύριε, ἔλαβε μετ' εὐγνωμοσύνης τὰ ἐξειδικασμένα δείγματα τῶν φιλανθρωπικῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ τῆς βορείας Ἀμερικῆς ὡς καὶ τὴν γενναίαν αὐτῆς ἐπικουρίαν.»

Λήξαντος τοῦ πολέμου τὸ πρόβλημα τῆς αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἑλλάδος κατέστη πολυπλοκώτατον καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ζήτημα ἄλυτον ἐν τοῖς συνεδρίοις τοῦ νεαροῦ κράτους. Ἄν μόνῃ ἡ λαϊκὴ θέλησις εἰσηκούετο, τὸ πρότυπον ὅπερ ἔμελλε νὰ γείνη δεκτὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα θὰ ἦτο ἡ δημοκρατία τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν. Οἱ Ἕλληνες εἶχον διδασχθῇ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὁποῖα ἡ ἀρχὴ τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν ἐν ταῖς ἠνωμέναις Πολιτείαις καὶ ὁποῖα ἡ διάκρισις αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐσπευσμένων καὶ ἀτελῶν ιδεῶν τῆς Γαλλίας μετὰ τὴν ἐπανάστασιν αὐτῆς. Ὁ Οὐάσιγκτων ἦτο παρ' αὐτοῖς ὁ ιδεώδης τύπος πατριώτου, τὸ δὲ πολίτευμα τῶν ἀμερικανικῶν πολιτειῶν ὁ χάρτης τῆς ἐλευθερίας των ἐν δὲ ταῖς πρώταις αὐτῶν ἀποπειραῖς πρὸς σχηματισμὸν προσωρινῆς κυβερνήσεως τὸ σύνταγμα τοῦτο μετεφράσθη ἑλληνιστὶ καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀντιτύπον καὶ ὁδηγὸς εἰς τοὺς νομοθέτας. Ἄλλ' οἱμοι, ἡ πτωχὴ, ἡ διεσπασμένη, ἡ χαλεπῶς καὶ μόλις ἀνεγερθεῖσα Ἑλλάς δὲν εἶχεν Οὐάσιγκτων ὅπως ὁδηγήσῃ

τάς βουλὰς αὐτῆς, καὶ εὐρίσκετο ὑπὸ τὰς σιδηρὰς χεῖρας τῶν μεγάλων δυνάμεων, αἵτινες τὴν ἑνδεκάτην ὥραν σώσασαι αὐτὴν πίπτουσαν διὰ τῆς μάχης τοῦ Ναβαρίνου, νῦν ἐπειρῶντο νὰ διέπωσι τὰς πολιτικὰς αὐτῆς τύχας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἐλκυστική δι' ἀμερικανικὸν ὄφθαλμὸν ἡ εἰκὼν νεαρᾶς, γενναίας καὶ ἀνεξαρτήτου δημοκρατίας ἐκπηγαζούσης ἐκ τῆς ἐρημώσεως ἣν εἶχεν ἐπιφέρει ὁ βάρβαρος, πείραμα τοιοῦτον, γινόμενον παρὰ κράτους μικροῦ καὶ περιστοιχιζομένου ὑπὸ μοναρχικῶν δεσποτικῶν καὶ ἀνταγωνιζομένων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ. Τοῦτο δὲ ἀπεδείχθη κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη τῆς διοικήσεως τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρίου, ὅστις τέλος καὶ ἐδολοφονήθη ἕνεκα τῶν κατ' αὐτοῦ σκευωριῶν, ἔχουσιν ἀφορμὴν τὴν ὑποτιθεμένην αὐτοῦ συμπάθειαν πρὸς ρωσικὰς ἰδέας.

Τέλος ἀπεφασίσθη νὰ καταστῇ ἐν Ἑλλάδι συνταγματικὴ μοναρχία, καὶ ὁ Βαυαρὸς βασιλόπαῖς Ὁθων ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1832. Ἀλλ' ὅμως αἱ ὑπὸ τοῦ γεγονότος τούτου ἐξεγερθεῖσαι ἐλπίδες τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐπραγματοποιήθησαν. Βαυαρικαὶ ἐπιρροαὶ περιστοιχίζον τὸν θρόνον, καὶ αἱ ἐθνικαὶ ἀξιώσεις τῆς χώρας ἀπεκρούοντο ταχέως. Σύνταγμα οἷον εἶχον ἐπιθυμήσει οἱ Ἕλληνες δὲν εἰδούτο, ὁ δὲ βασιλεὺς μηχανορραφῶν ἀνέβαλλε τὴν παροχὴν αὐτοῦ. Τέλος ἐξαντληθείσης τῆς ὑπομονῆς τοῦ λαοῦ, ἐπῆλθεν ἐν Ἀθήναις ἀξιοσημείωτον συμβῆν παρέχον μέχρι τῆς σήμερον ἱστορικὴν ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἀποφασιστικοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἑλλήνων, συνηνωμένου μετὰ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῶν πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν τάξιν. Ὑπὸ τῶν συνταγματικῶν συνετάχθη δῆλως μετὰ καταλόγου νέου ὑπουργείου συσταθησομένου εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἀναφορὰ παροτρύνουσα τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα νὰ καλέσῃ ἐθνικὴν συνέλευσιν πρὸς πρᾶσκειν συντάγματος. Ἡ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ πυροβολικοῦ, ἐτάχθησαν πρὸ τῶν ἀνακτόρων, καὶ ὁ ὄχλος ἠθροίσθη περὶ αὐτὴν ἐν πλήρει τάξει καὶ ἡσυχίᾳ, διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τῶν κραυγῶν τῶν πυροβολητῶν ἀναφωνούντων «Ζήτω τὸ σύνταγμα.» Τέλος ὁ βασιλεὺς ὑπέγραψε τὰ διατάγματα τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου ὑπουργείου καὶ τῆς συγκλήσεως ἐθνικῆς συνελεύσεως. Τὰ στρατεύματα, ἅτινα ἐπὶ δεκατρεῖς ὥρας εὐρίσκοντο ἐπὶ ποδὸς ἑνοπλά, ἐπέστρεψαν εἰς τοὺς στρατώνας των, εἰ πολῖται διεσκηδάσθησαν εἰς τοὺς οἴκους των καὶ τὰ ἔργα τῆς πόλεως οὐδ' ἐπὶ μίαν ὥραν διεκόπησαν. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ πνεύματι ἡσύχου θριάμβου ἡ μεγάλη συνταγματικὴ νίκη ἐπανηγυρίσθη καθ' ὅλην τὴν χώραν. Οὕτω δὲ συνετελέσθη ἡ ἐπανάστασις χωρὶς νὰ χυθῇ σταγὼν αἵματος ἢ νὰ ταραχθῇ ἡ ἡσυχία ἐνὸς μόνου πολίτου.

Εἰς δὲ τὴν κατηναγκασμένην παραίτησιν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ἐν ἔτει 1862 ἐπηκολούθησε τῷ 1863 ἡ ἐκλογή τοῦ Δανοῦ πρίγκιπος Γεωργίου ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Οὗτος εἶνε ὁ καὶ νῦν βασιλεὺς τῆς χώρας, οὗ αἱ εὐρεῖαι καὶ γενναῖαι πολιτικαὶ βλέψεις συνιστῶσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του καὶ παρέχουσιν ἀσφαλεστάτην ἐγγύησιν περὶ τῆς παγιώσεως καὶ τῆς προόδου τῶν ἐλληνικῶν θεσμῶν καθ' ὅσον οὗτοι ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς συμπαθοῦς ἀφοσιώσεως τοῦ ἡγεμόνος.

Ὅτε δ' αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῆς Εὐρώπης κατέστησαν ἐν Ἑλλάδι διπλωματικούς ἀντιπροσώπους, οἱ Ἕλληνες ἀνέμενον καὶ παρὰ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν νὰ στείλῃσι πρεσβευτὴν εἰς Ἀθήνας· ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τοιοῦτου διαβήματος δὲν παρουσιάζετο εἰς τὴν Δίαιταν, ἕως δυσχέρειαι τινες, προκληθεῖσαι μεταξύ Ἀμερικανῶν τινων πολιτῶν διαμενόντων ἐν Ἑλλάδι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν παραυτίκα παρουσίαν ἀντιπροσώπου καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν ἀποστολὴν πολεμικοῦ πλοίου ὅπως διεξαχθῇ ἐπιτυχῶς ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Μόλις δὲ τὸ 1867 ἀπεφασίσθη ἡ ἐγκατάστασις τακτικῆς πρεσβείας. Ἡ δὲ ἐλληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἀνέμεινε τὴν ἀφίξιν τοῦ ἡμετέρου ἀντιπροσώπου ὅπως ἀποστείλῃ τὸν πρεσβευτὴν αὐτῆς εἰς Οὐάσιγκτωνά, οὐ μόνον ἐκ φιλοφροσύνης πρὸς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ προθέσει νὰ ἐξουδετερώσῃ, ἂν μὴ τελείως νὰ καταστρέψῃ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ τότε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πρωτεύουσῃ Ὁθωμανοῦ πρεσβευτοῦ, εὐφυοῦς διπλωμάτου, ὅστις ἀκαμάτως εἰργάζετο ὅπως ἐλαττώσῃ τὰς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κρήτης συμπαθείας τῶν Ἀμερικανῶν, τότε εὐρισκομένων ἐν ἐπαναστάσει κατὰ τῶν Τούρκων κυριαρχῶν τῆς νήσου. Ὁ δὲ ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως διορισθεὶς πρεσβευτὴς ἦτο ὁ κ. Ἀλέξανδρος Ραγκασθῆς, εἰς τῶν μάλιστα διακεκριμένων Ἑλλήνων διπλωματῶν, ἐπιστήμων καὶ ἀνὴρ τῶν γραμμάτων.

Δυνάμεθα δὲ νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οὔτε ζήτημα οικονομίας οὔτε ὑποτιθεμένης ἐλλείψεως ἀνάγκης θέλει ποτὲ ἀντιστρατευθῇ κατὰ τῆς διαρκούς συνεχείας τῆς ἡμετέρας ἐν Ἀθήναις πρεσβείας ἂν μὴ δι' ἄλλους λόγους, τὸ ἐλάχιστον διὰ τοὺς πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐρρωμένιστατα ἐκφρασθέντας, καὶ πρὸ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ περιγητοῦ Ἀμερικανοῦ, ὅστις εἶνε εἰς τῶν ἐξελόντων συγγραφέων τῶν περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος γραψάντων. Ἀ' ἐπιθυμῶ ἐκ καρδίας, ἔγραφεν ἐξ Ἀθηνῶν, νὰ εἶχον αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἀντιπρόσωπον διπλωματικὸν ὅστις νὰ ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ τὴν ἰσχύν τῆς ἐπιδράσεως τῆς χώ-

ρκε του χάριν ἀρχῶν ἐλευθερίων καὶ διοική-
σεως πεφωτισμένης, ἐπειδὴ τοιαύτη τις ἐπίδρα-
σις ἐμελλε νὰ εἶνε λίαν σπουδαία οὐ μόνον ἐ-
νεκα παλαιῶν ὑπηρεσιῶν, ὧν ὑπάρχει ἀκόμη ἐν
τῇ χώρᾳ μνήμη εὐγνώμων, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ
ἡμετέρα πατρίς δὲν ἔχει νὰ ὑπηρετήσῃ ἰδια
συμφέροντα δι' ἀναμιξεως εἰς τὰ πράγματα
τῆς Ἀνατολῆς, ὁ δὲ πρεσβευτὴς αὐτῆς ἤθελεν
ἐλκύσει τὴν ἀνύποπτον ἐμπιστοσύνην τοῦ ἑλλη-
νικοῦ λαοῦ, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἀδύνατον εἰς πρε-
σβευτὴν δυνάμει εὐρωπαϊκῆς. Εἶνε πολὺ ση-
μαντικώτερον νὰ ἔχωμεν καλὸν ἀντιπρόσωπον
ἐν Ἀθήναις μᾶλλον ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει,
τοῦλάχιστον ἕως ἡ ἐλληνικὴ μοναρχία, ὡς πρέ-
πει νὰ ἐπέλθῃ ἐν τῇ φορᾷ τῶν πραγμάτων, ἀν-
τικαταστήσῃ ἐν Εὐρώπῃ τὴν μωαμεθανικὴν
αὐτοκρατορίαν καὶ ὁ σταυρὸς θριαμβεύσῃ νι-
κῶν τὴν ἡμισέληνον ἐν τοῖς ὠραίοις ἐκείνοις
παραλλοίς ἐν οἷς πρότερον ἦτο ἐστημένος.»

Ὅτι δὲ οἱ Ἕλληνες εἶνε εὐγνώμονες πρὸς
τὸν λαὸν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν διὰ τὴν
συμπάθειαν αὐτῶν καὶ τὴν βοήθειαν κατὰ τὰς
πικρὰς ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπεδείχθη
μὲν πολλάκις, ἀλλὰ φέρω τοῦτου ἐνταῦθα ἐν ἡ
δύο παραδείγματι. Ἡ Ἑλλάς, ἔγραφεν ὁ ποτὲ
ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ὁ γλαφυρὸς Περι-
κλῆς Ἀργυροπούλος, ἡ Ἑλλάς οὐδέποτε ἐλη-
σμόνησε τὴν εὐγενῆ συμπάθειαν ἣν ἐπέδειξε
πρὸς αὐτὴν τὸ ἀμερικανικὸν ἔθνος κατὰ τοὺς
χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως. Μεστὴ εὐγνωμοσύ-
νης καὶ φιλίας παρηκολούθησε πάντοτε μετὰ
βαθυτάτου ἐνδιαφέροντος τὰς θαυμασίας προό-
δους ἃς ἐπετέλεσαν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν λαὸς πρὸς
ὃν οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται ἑαυτοὺς συνδεδε-
μένους διὰ δεσμῶν ἀλύτῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρα-
σιν δὲ τῶν αἰσθημάτων τούτων εὐρίσκομένη ἡ
κυβέρνησις τῆς σήμερον ὡς πιστὸς ἐρμηνεύς τῶν
ἐθνικῶν πόθων καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀποδείξῃ διὰ
τρόπου ἐπιφανοῦς τὸν σεβασμὸν αὐτῆς πρὸς
τὴν μνήμην τοῦ ἐνδόξου Οὐασιγκτῶνος, διενήρ-
γησε τὴν ἀποστολὴν μαρμάρου, εἰλημμένου ἐξ
αὐτῶν τῶν ἐρειπίων τοῦ Παρθενῶνος, ὅπως
τοῦτο χρησιμεύσῃ, καίτοι ταπεινὸς, πρὸς τὴν
διακόσμησιν τοῦ μνημείου τοῦ πρωρισμένου
εἰς διαίονισιν τῆς μνήμης τοῦ μεγάλου ἱδρυ-
τοῦ τῆς ἀμερικανικῆς ἀνεξαρτησίας.» Ὁ δὲ κ.
Marcy, ὁ τότε γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας, ἀπο-
δεχόμενος τὸ πολῦτιμον τοῦτο λείψανον ὡς εἰς-
φορὰν εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Οὐασιγκτῶνος,
ἀπήντησε μετ' αἰσθημάτων προσηκόντων.

Ὡς περαιτέρω δὲ ἀποδείξεις, ὅτι, καίπερ
παραλόντων πολλῶν ἐτῶν ἀφ' ὅτου οἱ ἡμέτεροι
συμπολίται ἔτειναν τὸ πρῶτον τὰς γενναίας
αὐτῶν χεῖρας πρὸς τὴν πάσχουσαν Ἑλλάδα,
οὔτε αὐτοὶ ἀπέσχον ἀπὸ ὑλικῆς ἀρωγῆς, ὅτε
αὕτη ἐζητήθη, οὔτε οἱ Ἕλληνες περέλειψαν

ν' ἀναγνωρίσωσι τοιαύτας πράξεις συμπαθείας,
ἃς μοι ἐπιτραπῇ ἀτομικὴ τις ἀνάμνησις.

Ὅτε ὁ γράφων ταῦτα διωρίσθη πρεσβευτὴς
ἐν Ἑλλάδι, ἱδρυμένης τὸ πρῶτον τῆς πρε-
σβείας, οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς νήσου Κρή-
της εἶχον κηρύξει ἐπανάστασιν καὶ ἔδρων πρὸς
ἀποτίναξιν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Οὕτω δὲ δε-
δηλωμένον ἦτο τὸ αἶσθημα τὸ ὑπὲρ αὐτῶν ἐξ-
εγερθὲν ἐν ταῖς Ἑνωμέναις Πολιτείαις, ὥστε
εἶχον συγκροτηθῇ ἐν Βοστώνῃ καὶ Νέα Ὑόρκῃ
δημόσια συλλαλητήρια, ἐν οἷς εἶχον ἀκουσθῇ
αἱ ἀγορεύσεις ἐπιφανῶν ῥητόρων καὶ ἄτινα ἀπέ-
ληξαν εἰς εἰσφορὰς χρημάτων, ἐνδυμάτων καὶ
τροφίμων διὰ τοὺς ἐκ Κρήτης πρόσφυγας, γυ-
ναῖκας καὶ παῖδας φεύγοντας κατὰ χιλιάδας
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν παντελεῖ ἐνδείᾳ. Τὸ δὲ
προῖον τῶν ἐράνων ἐνεπιστεύθησαν οἱ εἰσεναγ-
κόντες εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανὸν πρεσβευ-
τὴν, ὅπως διανεμηθῇ ἐν Ἑλλάδι. Τὴν δ' ἐντο-
λὴν ταύτην ἡδυνήθη οὗτος νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπαρ-
κῶς χάρις ἰδίως εἰς τὴν βοήθειαν τὴν παρασχε-
θεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανῶν
ιεραποστόλων. Ἐσπέραν δὲ τινα ἑκατοντάδες
τινὲς παίδων ἐκ τῶν ἐκδοχέων τῆς τοιαύτης φι-
λοδορίας ἐτάχθησαν πρὸ τῆς πρεσβείας, μετὰ
δὲ τὴν ἐξαγγελίαν προσευχῶν καὶ τὴν μέλψιν
ὑμνων ἀπέστειλαν πρὸς τὸν πρεσβευτὴν διαγ-
γέλματα εὐχαριστήρια, ὅπως διαπεμφθῶσιν ἐκ
μέρους αὐτῶν πρὸς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας.
Μετὰ δὲ τὴν συγκινητικὴν ταύτην σκηνὴν ἀπε-
χώρησαν, πληροῦντες τὸν ἄερα ἐπευφημιῶν ὑπὲρ
τῆς Ἀμερικῆς.

Ἄλλην δὲ τινα ἡμέραν ὁ πρεσβευτὴς ἔτυ-
χε τῆς ἐπισκέψεως τοῦ μητροπολίτου Ἀθηναίων,
τοῦ ἀνωτάτου ἱεράρχου τῆς Ἑλλάδος, φέροντος
τὰ ἄμφια αὐτοῦ καὶ τὰ σύμβολα τῆς ἀρχιερω-
σύνης καὶ ἀκολουθουμένου ὑπὸ σώματος ἱερέων.
Προσεφώνησε δὲ οὗτος τὸν πρεσβευτὴν διὰ προσ-
λαλιᾶς ἱκανῶς μακρᾶς, ὑπερεκχειλίζουσης, ὡς
ἐξεφαίνετο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὑπὸ συγκι-
νήσεως καθ' ὅσον ἀνεφέρετο εἰς τὴν ἀτομικὴν
συμμετοχὴν τοῦ ἱεράρχου αἰς τὸν μέγαν ἀγῶ-
να, ὅστις ἤρξατο τῷ 1821 καὶ ἀκόμη ἐξακο-
λουθεῖ, καὶ ἀνταπέδωκεν εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ
ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ συνδρομῇ τῇ παρασχεθείσῃ
παρὰ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν κατὰ τὴν πε-
ρίοδον ταύτην καὶ κατὰ τὴν ἀπόπειραν τῶν
Κρητῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἑαυτῶν ἀνε-
ξαρτησίας. Ἐτελεύτησε δὲ λέγων «σᾶς παρκ-
καλῶ, κ. πρεσβευτά, νὰ διαβιβάσῃτε τὴν ἐκ-
φρασιν τῆς βαθείας ἡμῶν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ
ὅλον ἔθνος καὶ εἰ δυνατόν, πρὸς ἕκαστον Ἀμε-
ρικανὸν πολίτην.»

Αἱ λέξεις τοῦ μητροπολίτου ἃς παρέθηκα διὰ
κυρτῶν γραμμάτων, τὸ καὶ ἀκόμη ἐξακολουθεῖ
ἐκεῖνο εἶνε ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς ἐνεστώσης

πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ παρέχουσιν ἀπολογία, ἃν εἶνε ἀνάγκη τοιαύτης τινός, πρὸς ὑπόμνησιν εἰς τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας, ὅτι οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται καὶ τὴν σήμερον ὡς κατὰ τὰ ἐπτὰ ἔτη τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἀνκλήσεως τοῦ ὅλου τῶν ἀρχαίων αὐτῶν κτήσεων, οἰκουμένων ὑπὸ ἑκατομμυρίων συμπολιτῶν τῶν, Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐθνότητα, τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν. Ὁ ἀγὼν ἀκόμη ἐξακολουθεῖ οὐχὶ δι' ἐπιβουλῶν ἢ δι' ἐνόπλου δράσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀκοιμήτου ἐκείνης ἐλπίδος ἣτις διακτερεῖ ἔμπροσθεν τὸν ἐθνικὸν πατριωτισμὸν καὶ διὰ τῆς ἀκαταβλήτου ἐκείνης ἀποφάσεως ἣτις ἀναμένει μόνον περιστάσιν κατὰλληλον ὅπως αἱ ἀξιώσεις τῆς Ἑλλάδος χαραχθῶσι βαθύτατα εἰς τὸν κόσμον. Ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἀντιζηλίας τῶν μεγάλων δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν ὀριστικὴν κτῆσιν τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας ὅπερ περιλαμβάνει ἀδίκως τὰς ἐν Εὐρώπῃ χριστιανικὰς ἐπαρχίας, ἢ Ἑλλάς θὰ ἠδύνατο ἀπὸ μακροῦ ν' ἀνκητῇ τὰ ἴδια ἐαυτῆς. Ὡς δὲ νῦν ἔχουσι τὰ πράγματα τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα οὐδέποτε ἀνακινεῖται ὑφ' οἰονδήποτε τύπον χωρὶς ἢ Ἑλλάς ν' ἀποπειραθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ ἢ διὰ τῶν ὅπλων νὰ τύχῃ αὐξήσεως ἐδαφικῆς διὰ προσαρτήσεως χωρῶν ἃς πιστεύει ἀνηκούσας εἰς αὐτὴν νομίμως καὶ ὁσίως. Εἰς μάτην αἱ εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις παρακελεύουσι τὸ μικρὸν βασιλεῖον νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ εὐγνωμονῇ. Οὐτε τὸ μὲν δύναται νὰ πράξῃ οὔτε τὸ δέ. Ὅταν ἢ Ἑλλάς φθάσῃ εἰς τοιαύτην παράλυσιν, θὰ παύσῃ νὰ εἶνε ἐλληνικὴ καὶ θὰ ἐκπέσῃ εἰς φυλὴν ἀναξίαν τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς μεγαλείου ἢ τῶν νέων αὐτῆς ἀξιώσεων ἐπὶ τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἐλευθέρων λαῶν τῆς γῆς. Ἄς ἐλπίσωμεν, καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην συμμερίζεται αὐτὴ ἢ Ἑλλάς, ὑπὲρ αὐτῆς τὴν πλήρη ἀναγνώρισιν τῶν ἐδαφικῶν ἀξιώσεων, ὧν τὸ βασιλεῖον καθίσταται ἄξιον διὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς εὐφυχίας τῆς καὶ τῆς ἀξιοσημειώτου προόδου ἣν ἐπέτελεσεν ὡς ἐλευθέρου κράτος. Ἐπὶ τοιαύτῃ δ' ἐπιτυχίᾳ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἤθελε χαρῇ ὁ λαὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐκείνοι δὴλα δὴ οἵτινες ἐπέδειξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν συμπάθειάν των καὶ τὴν ἀρωγὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἡρωϊκῶν αὐτῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνων καὶ οἵτινες καὶ πάλιν θὰ ἐντείνωσι τὴν φωνὴν των καὶ θὰ τείνωσι τὰς χεῖράς των ὑπὲρ αὐτῆς, ἃν ἀποταθῇ πρὸς ἡμᾶς ζητοῦσα ἐνθάρρυνσιν καὶ βοήθειαν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου.

ΚΑΡΟΛΟΣ TAKEPMAN

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ ἐχθρὸς περὶ Βλαχοθανάση.

Ὁ δερβέναγος τοῦ Μαλανδρινίου εἶχε καταλύσει εἰς Πλέσσαν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἐξήκοντα καὶ πλέον ὑπαδῶν, ὅτε ὁ προὔχων τοῦ χωρίου, ἐμφανισθεὶς περίτρομος, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὸν τὴν αἰφνιδίαν ἄφριξιν τοῦ Ἀνδρίτσου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ διάσημος ἀρχικλέφτης περιήρχετο, ὡς ἀπόλυτος κύριος ἀνὰ τὴν Ρούμελην ὅλην, μὴ τολμῶντος οὐδενὸς ν' ἀντιπαραταχθῇ πρὸς αὐτόν. Τὰ μεγάλα κατορθώματά του, ἡ γενναιότης καὶ ἡ πολεμικὴ ὁρμὴ τῶν παλληκαρίων του, εἶχον ἀναγκάσῃ τοὺς τούρκους ν' ἀναγνωρίσωσι σιωπηλῶς τὴν ὑπεροχὴν του καὶ νὰ φέρονται πρὸς αὐτόν ὅπως πρὸς ἓνα αὐτοκέφαλον σωματάρχην, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἴσχυον τὰ σουλτανικὰ φερμάνια. Διὸ ὁ δερβέναγος ἤδη κατεταράχθη πολὺ εἰς τὴν εἰδήσιν αὐτὴν τῆς παρουσίας του· ἐγνώριζεν αὐτὸν σπεύδοντα πάντοτε πρὸς ἀναζήτησιν τῶν δερβενχαδῶν, ἀνυπόμονον εἰς ἐκδίκησιν τῆς δεδουλωμένης πατρίδος, ἀπληστον πάντοτε εἰς πολεμικὰς δάφνας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι τόρα, ἄνευ σοβαροῦ τινος λόγου, εἶχεν ἔλθῃ ἐκεῖ. Θέλων δὲ ἵνα προκαταλάβῃ τὰς διαθέσεις του, περιποιούμενος αὐτόν, ἐζήτησε ἵνα συνομιλήσωσι κατὰ μόνας, ἀναγνωρίζων δὴθεν τὴν θέσιν του.

— Σὺν θέλει ἃς ἔλθῃ· εἶπεν ἀδιαφόρως ὁ Ἀνδρίτσος.

Τῷ ὄντι ὁ δερβέναγος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τεσσάρων ὑπαδῶν, ἐνεφανίσθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προὔχοντος Καραμπελόγιαννου, ὅπου ὁ Ἀνδρίτσος κατέλυε μετὰ τοῦ Ἡλία Βιδαβιώτη καὶ τοῦ Βλαχοθανάση. Ἐνῷ δὲ ὁ δερβέναγος συνῆπτεν ὁμιλίαν περὶ διαφόρων πραγμάτων μετὰ τοῦ ἀρχικλέφτου καὶ ἐτρέπετο εἰς φιλικὰς πρὸς αὐτόν ἐξωμολογήσεις, οἱ ἀκόλουθοί του περιεργάζοντο ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μετ' ἀκριθείας αὐτόν καὶ τὰ πιστὰ αὐτοῦ πρωτοπαλλήκαρα, εὐτυχεῖς διότι ἠδύναντο ν' ἀτενίσωσιν εἰς αὐτοὺς ἀφόδως, ὡς εἰς φίλους. Τὸ ἄγριον ὕψος τοῦ Ἀνδρίτσου καὶ τοῦ Ἡλία τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημα ἐκίνουν αὐτοὺς εἰς ἐκπληξιν, ἐνῷ τοῦ Βλαχοθανάση ἄνδρικὴ καλλονή, ἡ ἐντελής κανονικότης τῶν μελῶν του ὅλων, οἱ γλαυκοὶ καὶ πλήρεις σοβαροῦ μυστηρίου ὀφθαλμοί, τὸ εὐρὺ ἡλιοκαὲς μέτωπον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄφθονον ξανθὴν κόμην του, μόλις λευκάζουσιν ποῦ καὶ ποῦ ἐκ τῆς ἡλικίας, ἔφερον αὐτοὺς εἰς ἄμετρον συμπάθειαν καὶ θαυμασμόν. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ δὲν ἐτρέμαζον ὅπως εἰς τὴν θέαν τῶν δύο ἄλλων, ἀλλὰ